

[Bertel Dahlggaard.]

skarper adskillelse mellem det kommandomæssige og administrative vil betyde både en forenkling og mere kvalificeret arbejde.

Endvidere kan vi tiltræde, at der skabes en fælles overkommando for værnene gennem en forsvarsstyrelse med en forsvarschef i spidsen og iøvrigt bestående af cheferne for de tre værn og chefen for den fælles forsvarstab. Vi tiltræder dette, selvom vi erkender vægten af de betæneligheder ved en så stærkt koncentreret enhedskommando, som viceadmiral Vedel fremsætter i betænkningen. Man kan i virkeligheden dygne argumenter op for og imod på dette område, men når man tilsidst tvinges til at drage en konklusion, må også vi mene, at enhedskommandoen må have fortrinnet under nutidens vilkår. Men det er indlysende, at gennem en sådan ordning bliver den kommende forsvarschefs stilling af en ganske overordentlig betydning. Meget vil i den kommende tids udvikling afhænge af den måde, hvorpå forsvarschefens stilling placeres, og meget vil forøvrigt også afhænge af forsvarschefens personlighed; men dette sidste er ikke noget, der kan udtrykkes i paragraffer.

Vi er altså enige i denne enhedsledelse, men vi tror, det er ønskeligt, at der på den ene side skabes størst mulig klarhed over grænserne for forsvarschefens kompetence i forhold til den parlamentariske minister, og at der på den anden side skabes et rimeligt korrektiv til forsvarschefens myndighed gennem fastlæggelse af de rettigheder, forsvarschefens medarbejdere må have.

I lovforslagets § 6 står der, at der

„gives forsvarsstyrelsens medlemmer adgang til vejledende forhandlinger med forsvarschefen“.

Ja, det turde jo være en selvfølge. Endvidere står der:

„Forsvarschefen skal på forsvarsstyrelsens vegne holde forsvarsministeren underrettet om arbejdet i denne.“

Det turde virkelig også være en selvfølge. Men der er een ting, som ikke er en selvfølge, men som der til gengæld ikke står noget om i lovforslaget, det er dette: Har forsvarsstyrelsens almindelige medlemmer fra de forskellige værn ret til — jeg siger *ret* til — at forelægge ministeren deres særlige syn på en sag, de måtte være uenige med forsvarschefen om? Det må nødvendigvis klarlægges. Jeg tror, en sådan ret må sikres, det vedrører nemlig noget efter min mening fundamentalt, som viceadmiral Vedel omtaler i betænkningen, side 100, hvor han udtaler:

„I overensstemmelse med de principper, som følges i de vestlige demokratier, bør

beslutning om fælles *operative anliggender* på det højeste kommandotrin fremstå på grundlag af værnschefernes indbyrdes rådslagning.“

Og længere henne uddyber viceadmiralen det nærmere ved at sige,

„at ministeren til enhver tid skal kunne indkalde forsvarsledelsen eller dennes enkelte medlemmer til forhandling, og at forsvarsledelsen på sin side kan påkalde ministerens afgørelse i sager, hvor fuld overensstemmelse ikke er opnået“.

Det spørgsmål, jeg her har fremdraget, står atter i forbindelse med en anden side af bestemmelsen vedrørende forsvarsstyrelsen. Der træffes jo i lovforslaget ingen afgørelse af, fra hvilket af værnene forsvarschefen skal udgå; der siges kun, at han skal være general eller admiral, og der er ikke noget i vejen for, at stillingen den ene gang kan beklædes af en admiral og den anden gang af en general. Forinden den kommende forsvarsordnings karakter ligger klarlagt fuldt ud, kan det være svært f. eks. at afgøre, om det vil være naturligst, at stillingen beklædes af en general eller af en admiral. Sandsynligheden taler vel nok for, at kystbevogtningen og luftforsvaret vil blive så centrale led i det kommende forsvar, at forsvarschefen burde udgå fra søværnet, men det er jo kendt, hvordan det fra mange sider overfor offentligheden allerede søges fastslået, at en generaløjtnant af hæren er designeret til stillingen. Lad os nu tænke os, at det bliver virkelighed; vi får se. Hvis i så fald også chefen for forsvarsstaben tages fra hæren, vil vi altså få en forsvarsstyrelse, bestående af 3 af hærens medlemmer, nemlig forsvarschefen, chefen for hæren og chefen for forsvarsstaben, og heroverfor 2 andre medlemmer: chefen for søværnet og chefen for flyvevåbnet. En sådan mulighed tror jeg på forhånd bør forebygges. Det spørgsmål, der her rejser sig, er: Bør forsvarschefen og chefen for forsvarsstaben, der er selvskrevne medlemmer af forsvarsstyrelsen, overhovedet kunne udgå fra samme værn? En sådan mulighed ville give det pågældende værn en overvægt i forsvarsstyrelsen, som ikke kan være ønskelig, allermindst hvis ikke samarbejdet mellem værnene udvikler sig harmonisk.

Jeg nævnte før forsvarschefens kompetence i forholdet til den parlamentariske minister. Det er vigtigt, at det kommer til at ligge klart, at forsvarschefen altid må erindre, at han tjenstligt og overfor offentligheden handler på ministerens ansvar. I denne forbindelse er der måske grund til at nævne, at det kan være underkastet tvivl,